

АНОТАЦІЯ

Піддубцева О. І. Формування готовності майбутніх фахівців-аграріїв до іншомовного професійно орієнтованого спілкування. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). – Запорізький національний університет, Запоріжжя, 2021.

У дисертації досліджено проблему формування готовності майбутніх фахівців-аграріїв до іншомовного професійно орієнтованого спілкування. Розкрито й охарактеризовано зміст і структуру готовності майбутніх фахівців-аграріїв до іншомовного професійно орієнтованого спілкування, визначено організаційно-педагогічні умови її формування.

Основні ідеї дисертації, що розроблені на основі аналізу фундаментальних робіт видатних зарубіжних і вітчизняних науковців, визначають концептуальні засади іншомовної підготовки майбутніх фахівців-аграріїв, а саме формування готовності до іншомовного професійно орієнтованого спілкування.

Здійснений аналіз особливостей іншомовного професійно орієнтованого спілкування фахівців-аграріїв дає змогу визначити готовність до іншомовного професійно орієнтованого спілкування як професійно значущу якість особистості, що становить систему взаємопов'язаних структурних компонентів, із-поміж яких мотиваційний, змістовно-операційний і комунікативний. Мотиваційний компонент відображає цілеспрямованість і позитивне ставлення до майбутньої професійної діяльності, зацікавленість студентів до оволодіння іноземною мовою; змістовно-операційний передбачає розширення та оновлення знань, умінь і навичок, потрібних для успішного іншомовного професійно орієнтованого спілкування; комунікативний відображає вміння застосовувати отримані знання, уміння і навички під час іншомовного професійно орієнтованого спілкування.

У дисертаційній праці проаналізовано зарубіжний і український досвід іншомовної підготовки майбутніх фахівців різних галузей, що засвідчує різноманітність розроблених підходів до організації навчання в закладах вищої освіти, які втілені й відображені в певних концепціях підготовки майбутніх фахівців за кордоном (Deutsch für den Beruf, English for specific purposes, Content and language integrated learning, Content-based second language instruction, Immersion, Cooperative language learning, Collaborative learning тощо). Вітчизняній системі іншомовної підготовки студентів аграрної галузі притаманне об'єднання традиційних та інноваційних технологій. Установлено, що одним із актуальних напрямів реалізації іншомовної професійної підготовки як за кордоном, так і в українському освітньому просторі є орієнтування на одночасне набуття знань, умінь, навичок і компетенцій у професійній та іншомовній діяльності.

Спираючись на засади професійно орієнтованого навчання, у дисертації розроблено й обґрунтовано організаційно-методичні засади формування готовності до іншомовного професійно орієнтованого спілкування. Створено структурно-функціональну модель освітнього процесу, яка враховує взаємопов'язані блоки, а саме: мотиваційно-цільовий, теоретико-методологічний, змістовно-технологічний і результативно-оцінювальний. Така модель передбачає: 1) реалізацію вимоги зі збагачення змісту фахової підготовки змістом дисциплін іншомовної підготовки, що досягають через налагодження міждисциплінарних зв'язків; 2) розроблення педагогічної системи підтримки навчання іноземної мови на заняттях з фахових дисциплін і навпаки (викладання окремих тем іноземною мовою, вивчення мови в агрономічному контексті); 3) оновлення системи традиційних методів іншомовної підготовки майбутніх аграріїв інноваційними освітніми й комунікативними технологіями.

У дослідженні визначено й охарактеризовано комплекс організаційно-педагогічних умов, що є запорукою успішної реалізації структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх аграріїв до іншомовного

професійно орієнтованого спілкування, а саме: забезпечення поступового формування стійкої внутрішньої мотивації щодо вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням; спрямування іншомовної підготовки майбутніх фахівців-аграріїв на поетапне накопичення професійного досвіду в іншомовному професійно орієнтованому спілкуванні; створення активного освітньо-комунікативного середовища з урахуванням особливостей іншомовного професійно орієнтованого спілкування майбутніх аграріїв.

Результати експериментальної перевірки засвідчили статистично значущу різницю коефіцієнтів готовності майбутніх фахівців-аграріїв до іншомовного професійно орієнтованого спілкування в експериментальних групах до та після впровадження педагогічного експерименту. Це доводить ефективність визначених і запроваджених організаційно-педагогічних умов. Теоретично обґрунтовані й експериментально перевірені організаційно-методичні засади формування готовності майбутніх фахівців-аграріїв до іншомовного професійно орієнтованого спілкування впровадженні в навчальну практику на основі авторського комплексу діагностичного інструментарію (методи діагностики мотивації, дидактичні тести, практичні завдання і вправи) та навчально-методичних матеріалів (робочі програми з іноземної мови, спецкурс «Іншомовне фахове спілкування аграріїв: від навчання до практики», навчальний посібник «Практикум з німецької мови за професійним спрямуванням», методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи тощо).

Ключові слова: професійна підготовка, готовність, іншомовне професійно орієнтоване спілкування, фахівець-аграрій.

SUMMARY

Piddubtseva O. I. Formation of future agricultural specialists readiness for foreign language professionally oriented communication. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation submitted for the degree of Doctor of Philosophy in

specialty 015 Professional education (by specializations). – Zaporizhzhya National University, Zaporizhzhya, 2021.

This dissertation investigates the problem of forming readiness of future agricultural specialists for foreign language professionally oriented communication. The content and structure of readiness of future agricultural specialists for foreign language professionally oriented communication is disclosed and the organizational and pedagogical conditions of its formation are determined.

The main ideas of the dissertation is based on an analysis of fundamental works of prominent foreign and domestic scientists and take into account the conceptual foundations of foreign language training of future agricultural specialists, namely the formation of readiness for foreign language professionally oriented communication.

The analysis of peculiarities of foreign language professionally oriented communication of agricultural specialists allows us to identify the readiness for foreign language professionally oriented communication as professionally important quality of the personality, which forms a system of interconnected structural components, namely: motivational, content-operational and communicative. The motivational component reflects purposefulness and positive attitude to the future professional activity, students' interest in foreign language study; the content-operational one is designed to expand and update the knowledge and skills required for successful foreign language communication; the communicative one reflects the ability to use the received knowledge, skills and abilities during foreign language professionally oriented communication.

The results of the analysis of foreign and Ukrainian experience of foreign language training of future specialists in different fields allow us to state the diversity of the developed approaches to the organization of education in higher education institutions. This is reflected in the implementation of certain training concepts (Deutsch für den Beruf, English for specific purposes, Content and language integrated learning, Content-based second language instruction, Immersion, Cooperative language learning, Collaborative learning, etc.). The Ukrainian system

of foreign language training of agricultural students is characterized by the integration of traditional and innovative technologies. It was also found that one of the topical directions of the implementation of the foreign language professional training both abroad and in the Ukrainian educational space is the orientation to the simultaneous acquisition of knowledge, skills, abilities and competencies in professional and foreign language activities.

Based on the principles of professionally oriented education the organization and methodical bases of readiness formation for foreign language professionally oriented communication are developed and substantiated. The created structural and functional model of educational process includes interconnected blocks – motivational and targeted, theoretical and methodological, content and technological and efficient and evaluative. It includes: 1) implementation of the requirement to enrich the content of vocational training with the content of other disciplines, which is achieved through the creation of interdisciplinary links; 2) developing a pedagogical support system for teaching foreign language in the academic disciplines and on top of that (teaching specific topics in a foreign language, learning the language in an agricultural context); 3) updating the system of traditional methods of foreign language training of future agricultural specialists with innovative educational and communicative technologies.

The complex of organizational and pedagogical conditions, which are the prerequisites for successful implementation of the structural and functional model of preparation of future agricultural specialists for the foreign language professionally oriented communication, is identified and characterized, namely: the ensuring the gradual formation of a strong intrinsic motivation to learn foreign language for professional purposes; the orientation of future agricultural specialists` foreign language training for the stage-by-stage accumulation of professional experience in the foreign language professionally oriented communication; the creation of an active educational communicative environment taking into account the peculiarities of foreign language professionally oriented communication of future agricultural specialists.

The results of experimental testing revealed statistically significant difference in the readiness coefficients of future agricultural specialists for foreign language professionally oriented communication in experimental groups before and after the implementation of the educational experiment. This demonstrates the effectiveness of the defined and implemented organizational and pedagogical conditions. Theoretically grounded and experimentally tested organizational and methodical bases of readiness forming of future agricultural specialists for the foreign language professionally oriented communication are integrated in the educational practice on the basis of the author's complex of diagnostic tools (methods of motivation diagnostics, tests, practical tasks) and the teaching materials (syllabus in foreign languages, special course «Foreign language professional communication: from training to practice», training manual «Workshop in German language for the professional purposes», guidelines for practical exercises and organization of self-study work, etc.).

Key words: professional training, readiness, foreign language professionally oriented communication, agricultural specialists.